

PAŃSTWOWA SZKOŁA WYŻSZA IM. PAPIEŻA JANA PAWŁA II W BIAŁEJ PODLASKIEJ
WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU I NAUK SPOŁECZNYCH
KATEDRA NAUK HUMANISTYCZNYCH I SPOŁECZNYCH
ZAKŁAD PEDAGOGIKI

PROGRAM PRAKTYK

KIERUNEK: PEDAGOGIKA, PROFIL PRAKTYCZNY

**W ZAKRESIE PRZYGOTOWANIA
DO WYKONYWANIA ZAWODU NAUCZYCIELA**

WYCHOWANIE PRZDSZKOLNE Z EDUKACJĄ WCZESNOSZKOLNĄ

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Podstawę prawną poniższego *Programu Praktyk* na Kierunku Pedagogika stanowi *Regulamin Studenckich Praktyk Zawodowych Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej*; *Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym*; *Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty z późn. zm.*; *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*; *Uchwałę nr 486/2013 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 maja 2013 roku dotyczącej propozycji wzorcowych efektów kształcenia dla kierunku Pedagogika, studia I stopnia o profilu praktycznym, zał. nr 9*; *Uchwała 24/2015 Senatu PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej z dnia 29 maja 2015 roku w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych PSW im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów kształcenia pierwszego oraz drugiego stopnia, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających oraz Statutu i Regulaminu studiów Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.*

2. *Program Praktyk* określa cele i opis efektów praktyk prowadzonych na studiach pierwszego stopnia, kierunek: *Pedagogika*, specjalność: *Wychowanie przedszkolne z edukacją wczesnoszkolną*. Zawiera opis form, organizacji i warunki zaliczenia praktyk oraz określa obowiązki organizatorów i uczestników praktyk.

3. Ilekroć w w/w dokumentach jest mowa o: (1) PSW, oznacza to Państwową Szkołę Wyższą im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, (2) Opiekunie Praktyk - termin ten odnosi się do nauczyciela akademickiego sprawującego nadzór dydaktyczno-wychowawczy nad Praktykantami, (3) Opiekuna Praktyk z ramienia przedszkola/szkoły podstawowej (klasy I-III) – oznacza nauczyciela – Opiekuna Praktykanta w danym typie szkoły sprawującego nadzór nad wykonywaniem przez Studentów zadań wynikających z *Programu* i *Regulaminu Praktyk*.

4. *Program Praktyk* został podzielony na siedem rozdziałów: *Ogólne założenia i cele Praktyk*, *Cele i efekty kształcenia w zakresie modułów*, *Metody weryfikacji efektów kształcenia i kryteria oceny*, *Sylwetka praktykanta: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne*, *Charakterystyka Praktyk i opis poszczególnych etapów Praktyki*, *Organizacja Praktyk*, *Zaliczenie Praktyk*, *Zaliczenie Praktyk na podstawie wykonywanej pracy*, *Zaliczenie Praktyk odbytych za granicą*, *Termin złożenia dokumentacji*, *Hospitacje Praktyk*, *Skala ocen*, *Uwagi końcowe*, *Załączniki*.

5. *Program Praktyk* zatwierdza Kierownik Zakładu Pedagogiki.

ROZDZIAŁ II

OGÓLNE ZAŁOŻENIA I CELE PRAKTYK

Praktyki stanowią integralną część procesu kształcenia Studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na specjalności: Wychowanie przedszkolne z edukacją wczesnoszkolną. Podczas ich trwania Studenci poprzez łączenie teorii z praktyką, nabywają, rozwijają, uzupełniają i doskonalą wiedzę oraz umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolach (wychowanie przedszkolne) i szkołach podstawowych (edukacja wczesnoszkolna).

Ogólne cele praktyk obejmują:

1. Poznanie specyfiki, zasad organizacji pracy i funkcjonowania placówek przedszkolnych i szkół podstawowych do pracy w których przygotowani są Studenci (przedszkole i szkoła podstawowa).
2. Nabycie umiejętności obserwacji i hospitacji zajęć/lekcji a także ich planowania, prowadzenia i dokumentowania.
3. Nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i własnej oraz jej efektów.
4. Nabycie umiejętności analizy pracy dziecka/ucznia, w tym rozpoznawania i zbierania informacji dotyczących bieżących potrzeb indywidualnych i zainteresowań uczniowskich oraz potrzeb dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
5. Poznanie problemów wychowawczych i edukacyjnych występujących w danej placówce.
6. Kształtowanie postaw otwartości na nowe doświadczenia, rzetelności i sumienności w podejściu do uczniów (wychowanków) i wykonywaniu własnej pracy oraz gotowości do współpracy z innymi uczestnikami procesów dydaktyczno-wychowawczych.

ROZDZIAŁ III

CELE I EFEKTY KSZTAŁCENIA W ZAKRESIE MODUŁÓW

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela na kierunku Pedagogika oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, Praktyka realizowana jest w ramach dwóch modułów kształcenia – 150 godzin: Moduł 1: Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym: cztery tygodnie – 30 godzin (4

pkt ECTS) – I rok studiów; Moduł 2: Przygotowanie w zakresie dydaktycznym: osiem tygodni – 120 godzin (8 pkt ECTS) – realizowany na II (60 godzin) i III roku studiów (60 godzin).

Moduł 1: Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym – I rok studiów (cztery tygodnie – 30 godzin) – 4 pkt ECTS

Cel główny

Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z dzieckiem w wieku przedszkolnym i uczniami a także zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

Cele szczegółowe

1. Zapoznanie się ze specyfiką przedszkola lub szkoły w której praktyka jest odbywana w szczególności: poznanie realizowanych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych; sposobu funkcjonowania; organizacji pracy, pracowników i uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji.
2. Obserwowanie zwłaszcza: aktywności dzieci i uczniów; interakcji dorosły (nauczyciel-wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi i młodzieżą, procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych; czynności podejmowanych przez Opiekuna Praktyk z ramienia placówki (podczas lekcji/zajęć); dynamiki grup; zachowań i postaw dzieci.
3. Współdziałanie z Opiekunem Praktyk z ramienia określonej instytucji w sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą, podejmowaniu działań wychowawczych, prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych, podejmowaniu działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
4. Pełnienie roli opiekuna-wychowawcy.
5. Analizowanie i interpretowanie zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.

Efekty kształcenia

Po pierwszym roku studiów student:

1. Charakteryzuje ogólną strukturę organizacyjną oraz system wychowawczo-opiekuńczy i dydaktyczny przedszkola/szkoły podstawowej (K_W15);
2. Poznaje warunki pracy pedagogicznej i wychowawczej nauczyciela na zajęciach/lekcjach i poza nimi; wskazuje obszary wymagające dalszego doskonalenia

zawodowego z zachowaniem zasad bhp i przestrzeganiem norm etycznych (K_W10);

3. Wskazuje obszary wiedzy z zakresu psychologii i pedagogiki niezbędne do planowania i projektowania działań dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych (K_W04,K_W11);
4. Samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje źródła i materiały dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć wychowawczych i dydaktycznych oraz realizacji wytyczonych celów (K_U04, K_U10);
5. Komunikując się z dziećmi/uczniemi w procesie wychowawczym i dydaktycznym, w sposób świadomy kształtuje ich postawy społeczne i umiejętność współdziałania; podejmuje różne role w pracy pedagogicznej, bierze odpowiedzialność za swoje działania (K_K05).

Moduł 2: Przygotowanie w zakresie dydaktycznym (osiem tygodni – 120 godzin) – II rok studiów i III rok studiów – 8 pkt ECTS

Cel główny

Gromadzenie doświadczeń związanych z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela oraz konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki szczegółowej (metodyki nauczania) z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.

Cele szczegółowe

1. Zapoznanie się ze specyfiką szkoły lub placówki, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie realizowanych przez nią zadań dydaktycznych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji.
2. Obserwowanie:
 - a) czynności podejmowanych przez Opiekuna Praktyk z ramienia instytucji w toku prowadzonych przez niego lekcji (zajęć) oraz aktywności uczniów;
 - b) toku metodycznego lekcji (zajęć), stosowanych przez nauczyciela metod i form pracy oraz wykorzystywanych pomocy dydaktycznych;
 - c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi lub młodzieżą w toku lekcji (zajęć);
 - d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w klasie, ich prawidłowości i zakłóceń;

- e) sposobów aktywizowania i dyscyplinowania uczniów oraz różnicowania poziomu aktywności poszczególnych uczniów;
- f) sposobu oceniania uczniów;
- g) sposobu zadawania i kontrolowania pracy domowej;
- h) dynamiki i klimatu społecznego klasy, ról pełnionych przez uczniów, zachowania i postaw uczniów;
- i) funkcjonowania i aktywności w czasie lekcji (zajęć) poszczególnych uczniów, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych;
- j) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny;
- k) organizacji przestrzeni w klasie, sposobu jej zagospodarowania (ustawienie mebli, wyposażenie, dekoracje).

3. Współdziałanie z Opiekunem Praktyk w zakresie:

- a) planowania, prowadzenia i ewaluacji lekcji/zajęć;
- b) podejmowania działań na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- c) organizowania przestrzeni pracy;
- d) podejmowania działań w zakresie projektowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

4. Pełnienie roli nauczyciela, w tym:

- a) planowanie lekcji (zajęć), formułowanie celów, dobór metod i form pracy oraz środków dydaktycznych;
- b) dostosowywanie metod i form pracy do realizowanych treści, etapu edukacyjnego oraz dynamiki grupy uczniowskiej;
- c) organizację i prowadzenie lekcji (zajęć) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze;
- d) wykorzystywanie w toku lekcji (zajęć) środków multimedialnych i technologii informacyjnej;
- e) dostosowywanie sposobu komunikacji w toku lekcji (zajęć) do poziomu rozwoju uczniów;

- f) animowanie aktywności poznawczej i współdziałania uczniów, rozwijanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy z wykorzystaniem technologii informacyjnej;
 - g) organizację pracy uczniów w grupach zadaniowych;
 - h) dostosowywanie podejmowanych działań do możliwości i ograniczeń uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
 - i) diagnozowanie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów;
 - j) podejmowanie indywidualnej pracy dydaktycznej z uczniami (w tym uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi);
 - k) podejmowanie działań wychowawczych w toku pracy dydaktycznej, w miarę pojawiających się problemów, w sytuacjach: zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad;
 - l) podejmowanie współpracy z innymi nauczycielami, wychowawcą klasy, pedagogiem szkolnym, psychologiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami.
5. Analizowanie i interpretowanie zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, w tym:
- a) prowadzenie dokumentacji praktyki;
 - b) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką;
 - c) ocenę własnego funkcjonowania w toku wypełniania roli nauczyciela (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron);
 - d) ocenę przebiegu prowadzonych lekcji (zajęć) oraz realizacji zamierzonych celów;
 - e) konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i prowadzonych lekcji (zajęć);
 - f) omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów (słuchaczy).

Efekty kształcenia

Student po II roku studiów:

1. Poznaje warunki pracy pedagogicznej i wychowawczej nauczyciela na zajęciach/lekcjach i poza nimi; wskazuje obszary wymagające dalszego doskonalenia

zawodowego z zachowaniem zasad bhp i przestrzeganiem norm etycznych (K_W10);

2. Określa i definiuje cele i treści kształcenia w ramach przygotowywania scenariuszy zajęć wychowawczych w przedszkolu/ lekcji w obrębie kształcenia zintegrowanego (K_U15);
3. Obserwuje, analizuje i ocenia zdarzenia pedagogiczne w toku zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych (K_U06);
4. Samodzielnie projektuje i prowadzi zajęcia wychowawcze (pracę indywidualną i grupową) oraz zajęcia z edukacji przedszkolnej i/lub z wczesnoszkolnej (K_U14, K_U15);
5. Krytycznie ocenia przydatność typowych metod, technik i procedur do realizacji zadań opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych w przedszkolu/szkole (klasy I-III) (K_U09).

Na koniec III roku student:

1. Wykorzystując zdobytą wiedzę i dostępne źródła planuje, organizuje, monitoruje pracę dzieci na zajęciach w przedszkolu/ planuje, organizuje, kontroluje i ocenia pracę uczniów na zajęciach wychowawczych i dydaktycznych w szkole (K_U10);
2. Stosuje różnorodne metody pracy pedagogicznej w przedszkolu wspomagające dzieci w zdobywaniu wiedzy i umiejętności oraz motywujące ich do samodzielnej pracy/metody kształcenia, techniki nauczania i środki dydaktyczne wspomagające uczniów w zdobywaniu wiedzy i umiejętności oraz motywujące ich do samodzielnej pracy (K_U10, K_U11);
3. Potrafi pracować z dziećmi/uczniemi, indywidualizować zadania i dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości dzieci/uczniów (w tym dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz zmian zachodzących w świecie i w nauce (K_U03, K_U11);
4. Dokonuje ewaluacji własnych działań pedagogicznych i pracuje nad ich doskonaleniem – eksperymentuje i wdraża działania innowacyjne (K_U04);
5. Organizuje zajęcia dodatkowe/pozalekcyjne, np. wycieczki, spotkania, imprezy środowiskowe, itp.(K_U15);
6. Komunikując się z dziećmi/uczniemi w procesie wychowawczym i dydaktycznym, w sposób świadomy kształtuje ich postawy społeczne i umiejętność współdziałania; podejmuje różne role w pracy pedagogicznej, bierze odpowiedzialność za swoje działania (K_K08).

ROZDZIAŁ IV

METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA I KRYTERIA OCENY

1. Na poziomie Opiekuna Praktyk z ramienia określonej instytucji
 - a) **Karta osiągniętych efektów kształcenia** (załącznik nr 3, 4, 5);
 - b) **Dziennik Praktyk**;
 - c) **Opinia Opiekuna Praktyk** (w Dzienniku Praktyk).

2. Na poziomie Opiekuna Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW
 - a) **Dziennik Praktyk**;
 - b) **Raport z Praktyk**, w tym:
 - I rok studiów – **Raport z działalności pedagogicznej**, który powinien zawierać następujące części:
 - **Charakterystykę placówki** – dotyczącą sposobu jej funkcjonowania, organizacji pracy, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;
 - **Arkusze obserwacji zajęć/lekcji** – załącz. nr 2;
 - **Wnioski z obserwowanych zajęć/lekcji**;
 - **Analizę wybranych działań dydaktyczno-wychowawczych** zaobserwowanych w trakcie odbywania praktyki, obejmująca analizę przebiegu określonego procesu, jego efektów oraz zawierająca wskazania dotyczące obszarów wymagających modyfikacji.
 - **Uwagi ogólne o odbytej Praktyce** – zawierające podsumowanie na temat sensu wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku lokalnym.
 - II rok studiów – **Raport z działalności dydaktycznej**, które obejmują następujące części:
 - **Charakterystykę placówki** – ze szczególnym uwzględnieniem realizowanych zadań;
 - **Arkusze obserwacji** (z 3 jednostek lekcyjnych /zajęć na II roku i 2 na III roku studiów) – załącznik nr 2;
 - **Wnioski z obserwowanych zajęć/lekcji**;

- **Trzy scenariusze lub konspekty samodzielnie przygotowanych i przeprowadzonych zajęć/lekcji**, które powinny zawierać: temat, cel główny, cele szczegółowe, przewidziany zakres wiedzy, charakterystykę proponowanych metod, form i środków dydaktycznych, sposobów ich realizacji, kontroli osiągnięć uczniów oraz **własną refleksję** dotyczącą przebiegu (każdej z) przeprowadzonych lekcji/zajęć.

- **Analizę pracy nauczyciela, ucznia, dziecka oraz pracy własnej i jej efektów.**

- III rok studiów – **Raport z działalności dydaktycznej** zawierający:

- **Arkusze obserwacji** (z 3 jednostek lekcyjnych /zajęć na II roku i 2 na III roku studiów) – załącznik nr 2;

- **Wnioski z obserwowanych zajęć/lekcji;**

- **Dwa scenariusze lub konspekty samodzielnie przygotowanych i przeprowadzonych zajęć/lekcji**, dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pracy, który powinny zawierać: temat, cel główny, cele szczegółowe, przewidziany zakres wiedzy, charakterystykę proponowanych metod, form i środków dydaktycznych, sposobów ich realizacji oraz kontroli osiągnięć uczniów;

- **Własną refleksję** dotyczącą przebiegu (każdej z) przeprowadzonych lekcji/zajęć, zawierająca ocenę skuteczności dobranych metod, technik i form pracy, ich efektów oraz obszarów wymagających modyfikacji.

ROZDZIAŁ V

SYLWETKA PRAKTYKANTA: WIEDZA, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJE SPOŁECZNE

Po zakończeniu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela absolwent posiada:

1. Wiedzę na temat:

- a) struktury, funkcjonowania, specyfiki, funkcjonowania oraz zasad organizacji pracy placówek w których odbywały się praktyki zarówno w zakresie zadań opiekuńczo-wychowawczym jak i dydaktycznych;
- b) różnego rodzaju problemów dydaktyczno-wychowawczych;

- c) specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- d) metodyki typowych zadań – norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wybranych obszarach działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach ogólnodostępnych i/lub w szkołach i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych).

2. Umiejętności w zakresie:

- a) obserwowania, planowania, prowadzenia i dokumentowania różnych zajęć/lekcji oraz innych form aktywności uczniów a także wszelkich działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych, podejmowanych przez nauczyciela-wychowawcę, umiejętności ich analizowania, dokumentowania oraz oceny pod względem przydatności stosowanych metod, procedur i dobrych praktyk;
- b) obserwacji, różnych sytuacji pedagogicznych i wykorzystywania wiedzy teoretycznej z zakresu pedagogiki, psychologii oraz dydaktyki i metodyki szczegółowej do analizowania i interpretowania tych sytuacji, a także diagnozowania i prognozowania nowych zdarzeń pedagogicznych;
- c) oceny przydatności typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych oraz samodzielnego zdobywania wiedzy – korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych);
- d) analizy i rozpoznawania/zbierania informacji dotyczących bieżących potrzeb i zainteresowań uczniowskich oraz diagnozy – pozwalających na rozpoznawanie sytuacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (potrafi pracować z tymi uczniami, indywidualizować zadania oraz dostosowywać metody i treści do ich potrzeb i możliwości);
- e) analizy własnych działań dydaktyczno-wychowawczych oraz ich efektów, a także wskazywania obszarów wymagających modyfikacji;
- f) analizy różnych rodzajów problemów dydaktycznych i wychowawczych występujących w danej placówce;
- g) samodzielnego dostosowywania sposobów i treści nauczania do potrzeb i możliwości uczniów.

3. Kompetencje społeczne, które wykazuje poprzez:

- a) przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym, odznaczając się przy tym aktywnością i wytrwałością w realizacji wyznaczonych zadań.

- b) umiejętność profesjonalnej i refleksyjnej względem kwestii etycznych analizy własnych działań dydaktycznych i ich efektów oraz wskazywania obszarów wymagających modyfikacji.

ROZDZIAŁ VI

CHARAKTERYSTYKA I ORGANIZACJA PRAKTYK

Praktyki stanowią integralną całość zaprojektowaną tak, aby wiedza teoretyczna stanowiła podstawę do nabywania praktycznych umiejętności potrzebnych do wykonywania zawodu nauczyciela. Studenci odbywają praktyki w formie indywidualnej w przedszkolach i szkołach podstawowych (klasy I - III) w wymiarze 3 miesięcy w cyklu trwania studiów.

Praktyka odbywa się w oparciu o plan pracy i tygodniowy rozkład zajęć danej placówki oraz szczegółowy harmonogram zajęć opracowany przez Opiekuna Praktyk z ramienia instytucji. Na pierwszym roku studiów Praktyka psychologiczno-pedagogiczna trwa cztery tygodnie (30 godzin), zaś Praktyka dydaktyczna na II i III roku studiów osiem tygodni (120 godzin).

1. OPIS POSZCZEGÓLNYCH ETAPÓW PRAKTYKI

1) Praktyki psychologiczno-pedagogiczne mają charakter obserwacyjno-hospitacyjny i trwają cztery tygodnie zajęć/lekcji realizowanych w trakcie II semestru - I roku studiów. Podczas praktyk Student zobowiązany jest do:

- zapoznania się z zasadami organizacji i dokumentacją placówki;
- hospitacji zajęć/lekcji;
- wspólnych działań opiekuńczo-wychowawczych z Opiekunem Praktyk z ramienia placówki;
- dokonania analizy i oceny doświadczanych sytuacji pedagogicznych.

2) Praktyki dydaktyczne – II rok studiów – ukierunkowane są szczególnie na kształtowanie kompetencji niezbędnych do pracy w zawodzie nauczyciela, zaś ich realizacja **odbywa się w trakcie IV semestru studiów** – trwając **cztery tygodnie**:

- zapoznanie się z zadaniami realizowanymi w placówce;
- działania obserwacyjno-hospitacyjne;
- współdziałanie z Opiekunem Praktyk, np. przygotowywanie pomocy dydaktycznych, organizowanie przestrzeni klasowej, wykonywanie innych działań zleconych przez Opiekuna Praktyk;
- prowadzenie zajęć pod nadzorem Opiekuna Praktyk;

- dokonanie analizy doświadczanych sytuacji pedagogicznych.

3) Praktyki dydaktyczne – III rok studiów – w dalszym ciągu ukierunkowane są na kształtowanie kompetencji niezbędnych do pracy w zawodzie nauczyciela, zaś ich realizacja **odbywa się w trakcie VI semestru studiów** – obejmując **cztery tygodnie**:

- działania obserwacyjno-hospitacyjne;
- współdziałanie z Opiekunem Praktyk, np. przygotowywanie pomocy dydaktycznych, organizowanie przestrzeni klasowej, wykonywanie innych działań zleconych przez Opiekuna Praktyk;
- prowadzenie zajęć pod nadzorem Opiekuna Praktyk;
- dokonanie analizy i oceny doświadczanych sytuacji pedagogicznych.

W ciągu Praktyk w całym cyklu kształcenia Student zobowiązany jest do:

- zapoznania się z zadaniami, zasadami organizacji i dokumentacją pracy w placówce;
- działań obserwacyjno-hospitacyjnych;
- współdziałania z Opiekunem Praktyk z ramienia placówki;
- samodzielnego prowadzenia zajęć pod nadzorem Opiekuna Praktyk;
- dokonania analizy i oceny doświadczanych sytuacji pedagogicznych.

2. ORGANIZACJA PRAKTYK

Miejscem odbywania Praktyk są przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego lub szkoły podstawowe (klasy I-III).

Czynności administracyjne związane z administracją Praktyk prowadzi Sekcja Praktyk Studenckich i Biura Karier PSW.

Student ma obowiązek prowadzić Dziennik Praktyk, w którym wpisuje wszystkie odbyte zajęcia, realizowane zadania, udział we wszelkich podejmowanych działaniach, potwierdzone przez Opiekuna Praktyk z ramienia danej placówki. Każda strona Dzienniczka Praktyk musi być opatrzona pieczęcią szkoły w której realizowano praktykę.

ROZDZIAŁ VII

ZALICZENIE PRAKTYK I POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Praktyki uznane są za zaliczone, jeśli Student w całym cyklu kształcenia uzyska zaliczenia z poszczególnych ich elementów, którymi są:

- Karta osiągniętych efektów kształcenia (I, II i III rok studiów) – załącznik nr 3, 4, 5;
- prawidłowo wypełniony Dziennik Praktyk (I, II i III rok studiów);
- *Raport z działalności pedagogicznej* (I rok studiów);
- *Raport z działalności dydaktycznej* (zarówno II i III rok studiów);
- pozytywna opinia Opiekunów Praktyk z ramienia instytucji w której odbywały się Praktyki, umieszczone na końcu Dziennika Praktyk.

Po zaliczeniu wszystkich trzech etapów Praktyk w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela, Student otrzymuje zaliczenie końcowe z oceną, wystawione przez Opiekuna Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW.

1. ZALICZENIE PRAKTYK NA PODSTAWIE WYKONYWANEJ PRACY

Student może ubiegać się o zaliczenie części lub całości Praktyk Dydaktycznych, jeśli przedłoży:

- **Zaświadczenie o zatrudnieniu** w placówce oświatowej w charakterze nauczyciela/nauczyciela-wychowawcy w okresie pozwalającym na prowadzenie lekcji/zajęć i uczestniczenie w życiu przedszkola/szkoły przez 150 godzin;
- *Raport z działalności pedagogicznej;*
- *Raport z działalności dydaktycznej.*

2. ZALICZENIE PRAKTYK ODBYTYCH ZA GRANICĄ

Nie ma możliwości zaliczenia całości Praktyk Dydaktycznych wyłącznie na podstawie dokumentacji praktyk odbytych za granicą.

Student może ubiegać się o zaliczenie części Praktyk Dydaktycznych odpowiadającej **połowie godzin przewidzianych w danym roku studiów na: obserwację lekcji/zajęć, wspólnych działań z opiekunem praktyk, samodzielne prowadzonych zajęć/lekcji oraz konsultacji, analiz i ocen doświadczanych sytuacji pedagogicznych. Pozostałą część godzin** należy przeprowadzić w wybranej polskiej szkole pod opieką Opiekuna Praktyk z ramienia danej instytucji.

Praktykę zagraniczną Student organizuje we własnym zakresie i ponosi wszelkie koszty z nią związane. Dokumenty kierujące na praktykę za granicą wydawane są w języku polskim. Dokumenty poświadczające odbycie praktyki za granicą Student składa wraz z ich tłumaczeniem na język polski, dokonany przez tłumacza przysięgłego.

Wszystkie zajęcia odbyte w kraju i za granicą należy udokumentować i przedłożyć Opiekunowi Praktyk w PSW, zgodnie z wymaganiami wyszczególnionymi w *Programie Praktyk*.

3. TERMIN ZŁOŻENIA DOKUMENTACJI

Dokumentację potwierdzającą odbycie praktyk w przedszkolu i/lub w szkole podstawowej Student zobowiązany jest złożyć w terminie wyznaczonym przez Opiekuna Praktyk w PSW.

Student zobowiązany jest do przygotowania i złożenia Opiekunowi Praktyk z Zakładu Pedagogiki w PSW dokumentacji niezbędnej do zaliczenia całości Praktyk w wyznaczonym przez niego terminie, przed upływem VI semestru studiów. W uzasadnionych przypadkach termin ten może ulec wydłużeniu za zgodą Opiekuna Praktyk.

4. HOSPITACJE PRAKTYK

Opiekun Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW nawiązuje współpracę i pozostaje w stałym kontakcie z placówkami, w której odbywają się praktyki i może wizytować wybrane zajęcia. Rozpoczynając praktykę Student ma obowiązek złożyć Opiekunowi Praktyk z Zakładu Pedagogiki w PSW plan swoich zajęć i powiadamiać go o ewentualnych zmianach.

5. SKALA OCEN

Skala ocen jest zgodna ze skalą obowiązującą w systemie oceniania przedmiotowego w PSW: 2,0 - brak zaliczenia, ocena niedostateczna; 3,0 - ocena dostateczna; 3,5 - ocena dostateczna plus; 4,0 - ocena dobra; 4,5 - ocena dobra plus; 5,0 - ocena bardzo dobra.

6. UWAGI KOŃCOWE

Realizacja Praktyk na każdym roku jest warunkiem zaliczenia studiów. Wszelkie zapytania i uwagi można konsultować z zakładowym Opiekunem Praktyk. Kierownik Zakładu w sytuacjach nadzwyczajnych może ustalić indywidualną formę praktyki. Niniejszy Program wchodzi w życie z dniem podpisania.

Biała Podlaska 10.06.2016r.

Opracowanie – opiekunowie praktyk:

dr Marzena Ruszkowska (I rok studiów)

dr Sebastian Sobczuk (II rok studiów)

dr Stanisława Nazaruk (III rok studiów)

STUDIA STACJONARNE: SCHEMAT PRAKTYK
3 miesiące, tj. około 480 GODZIN W CYKLU KSZTAŁCENIA

Liczba godzin dla modułu	Obowiązki studenta	Miejsce	Nauczyciel / wychowawca odpowiedzialny	Zaliczenie z oceną
I rok studiów: moduł 2 – Praktyka psychologiczno-pedagogiczna				
160	<ul style="list-style-type: none"> zapoznanie się z zasadami organizacji i dokumentacją placówki; hospitacji zajęć/lekcji; wspólnych działań opiekuńczo-wychowawczych z Opiekunem Praktyk z ramienia placówki; dokonania analizy i oceny doświadczanych sytuacji pedagogicznych 	Przedszkole i/lub szkoła podstawowa (klasy 1-3)	Opiekun Praktyk odpowiedniej placówki we współpracy z Opiekunem Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW.	Wystawia Opiekun Praktyk na podstawie złożonej dokumentacji, obejmującej: Kartę osiągniętych efektów, Raport z Praktyk oraz Dziennik Praktyk zawierający opinię Opiekuna Praktyk z ramienia odpowiedniej placówki.
II rok studiów: moduł 3 – Praktyka w zakresie dydaktycznym				
160	<ul style="list-style-type: none"> zapoznanie się z zadaniami realizowanymi w placówce; działania obserwacyjno-hospitacyjne; współdziałania z Opiekunem Praktyk, np. przygotowywanie pomocy dydaktycznych, organizowanie przestrzeni klasowej itp.; prowadzenie zajęć pod nadzorem Opiekuna Praktyk; dokonania analizy doświadczanych sytuacji pedagogicznych 	Przedszkole i/lub szkoła podstawowa (klasy 1-3)	Opiekun Praktyk odpowiedniej placówki we współpracy z Opiekunem Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW.	<ul style="list-style-type: none"> Na II roku studiów wystawia Opiekun Praktyk na podstawie złożonej dokumentacji, obejmującej: Kartę osiągniętych efektów, Raport z Praktyk oraz Dziennik Praktyk zawierający opinię Opiekuna Praktyk z ramienia odpowiedniej placówki.
III rok studiów: moduł 3 – Praktyka w zakresie dydaktycznym				
160	<ul style="list-style-type: none"> działania obserwacyjno-hospitacyjne; współdziałanie z Opiekunem Praktyk, np. przygotowywanie pomocy dydaktycznych, organizowanie przestrzeni klasowej itp.; prowadzenie zajęć pod nadzorem Opiekuna; dokonanie analizy i oceny doświadczanych sytuacji pedagogicznych 	Przedszkole i/lub szkoła podstawowa (klasy 1-3)	Opiekun Praktyk odpowiedniej placówki we współpracy z Opiekunem Praktyk z Zakładu Pedagogiki PSW.	<ul style="list-style-type: none"> W przypadku III roku studiów wystawia Opiekun Praktyk na podstawie złożonej dokumentacji, obejmującej: Kartę osiągniętych efektów, Raport z Praktyk oraz Dziennik Praktyk zawierający opinię Opiekuna Praktyk z ramienia odpowiedniej placówki.

ARKUSZ OBSERWACJI ZAJĘĆ/LEKCJI

Imię i nazwisko nauczyciela prowadzącego zajęcia	
Klasa	
Cel obserwacji	
OBSERWACJA ZAJĘĆ	
1. Temat lekcji	
2. Cele lekcji i ich realizacja	
3. Metody i środki realizacji	
4. Wykorzystanie pomocy dydaktycznych	
5. Uwagi i spostrzeżenia, które warto wykorzystać we własnej pracy dydaktycznej i wychowawczej:	
6. Podpis praktykanta obserwującego lekcję	
7. Podpis nauczyciela prowadzącego zajęcia	
Miejscowość, dnia:	

.....
Imię i nazwisko

I rok studiów

KARTA OSIĄGANÝCH EFEKTÓW PRAKTYKANTA KIERUNKU PEDAGOGIKA WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z EDUKACJĄ Wczesnoszkolną

Wypełnia Opiekun Praktyk z ramienia placówki

L.p.	EFEKTY	Data	Zaliczenie	Podpis
1.	Student charakteryzuje ogólną strukturę organizacyjną oraz system wychowawczo-opiekuńczy i dydaktyczny przedszkola/szkoły podstawowej			
2.	Student poznaje warunki pracy pedagogicznej i wychowawczej nauczyciela na zajęciach/ lekcjach i poza nimi; wskazuje obszary wymagające dalszego doskonalenia zawodowego z zachowaniem zasad bhp i przestrzeganiem norm etycznych			
3.	Student wskazuje obszary wiedzy z zakresu psychologii i pedagogiki niezbędne do planowania i projektowania działań dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych			
4.	Student samodzielnie wyszukuje i selekcjonuje źródła i materiały dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć wychowawczych i dydaktycznych oraz realizacji wytyczonych celów			
5.	Student komunikując się z dziećmi/uczniemi w procesie wychowawczym i dydaktycznym, w sposób świadomy kształtuje ich postawy społeczne i umiejętność współdziałania; podejmuje różne role w pracy pedagogicznej, bierze odpowiedzialność za swoje działania			

ZALICZENIE PRAKTYK - I ROK STUDIÓW

Data	Ocena	Podpis

Załącznik nr 4.

.....
Imię i nazwisko

II rok studiów

KARTA OSIĄGANÝCH EFEKTÓW PRAKTYKANTA KIERUNKU PEDAGOGIKA WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z EDUKACJĄ WCZESNOSZKOLNĄ Wypełnia Opiekun Praktyk z ramienia placówki

Lp.	EFEKTY	Data	Zaliczenie	Podpis
1.	Student poznaje warunki pracy pedagogicznej i wychowawczej nauczyciela na zajęciach/lekcjach i poza nimi; wskazuje obszary wymagające dalszego doskonalenia zawodowego z zachowaniem zasad bhp i przestrzeganiem norm etycznych			
2.	Student określa i definiuje cele i treści kształcenia w ramach przygotowywania scenariuszy zajęć wychowawczych w przedszkolu/lekcji w obrębie kształcenia zintegrowanego			
3.	Student obserwuje, analizuje i ocenia zdarzenia pedagogiczne w toku zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych			
4.	Student samodzielnie projektuje i prowadzi zajęcia wychowawcze (pracę indywidualną i grupową) oraz zajęcia z edukacji przedszkolnej i/lub z wczesnoszkolnej			
5.	Student krytycznie ocenia przydatność typowych metod, technik i procedur do realizacji zadań opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych w przedszkolu/szkole (klasy I-III)			

ZALICZENIE PRAKTYK - II ROK STUDIÓW

Data	Ocena	Podpis

.....
Imię i nazwisko

III rok studiów

KARTA OSIĄGANÝCH EFEKTÓW PRAKTYKANTA KIERUNKU PEDAGOGIKA WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE Z EDUKACJĄ WCZESNOSZKOLNĄ Wypełnia Opiekun Praktyk z ramienia placówki

Lp.	EFEKTY	Data	Zaliczenie	Podpis
1.	Student wykorzystując zdobytą wiedzę i dostępne źródła planuje, organizuje, monitoruje pracę dzieci na zajęciach w przedszkolu/planuje, organizuje, kontroluje i ocenia pracę uczniów na zajęciach wychowawczych i dydaktycznych w szkole			
2.	Student stosuje różnorodne metody pracy pedagogicznej w przedszkolu wspomagające dzieci w zdobywaniu wiedzy i umiejętności oraz motywujące ich do samodzielnej pracy/metody kształcenia, techniki nauczania i środki dydaktyczne wspomagające uczniów w zdobywaniu wiedzy i umiejętności oraz motywujące ich do samodzielnej pracy			
3.	Student potrafi pracować z dziećmi/uczniami, indywidualizować zadania i dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości dzieci/uczniów (w tym dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz zmian zachodzących w świecie i nauce			
4.	Student dokonuje ewaluacji własnych działań pedagogicznych i pracuje nad ich doskonaleniem –eksperymentuje i wdraża działania innowacyjne			
5.	Student organizuje zajęcia dodatkowe/pozalekcyjne, np. wycieczki, spotkania, imprezy środowiskowe, itp.			
6.	Student komunikując się z dziećmi/uczniami w procesie wychowawczym i dydaktycznym, w sposób świadomy kształtuje ich postawy społeczne i umiejętność współdziałania; podejmuje różne role w pracy pedagogicznej, bierze odpowiedzialność za swoje działania			

ZALICZENIE PRAKTYK – III ROK STUDIÓW

Data	Ocena	Podpis